

מניין האנגלית שלך?

מין אל ערבייה من العربية (מן הערבית)!

ומניין הערבית?

מין אל אינגליזיית من الانجليزية (מן האנגלית)!

מיצג זה משקף את שיאו של תהליך למידה שהתקיים במחצית ב' של שנה"ל התשע"ב עם תלמידי כתות ו' בלימודי שפה זרה במקצועות הלימוד **אנגלית וערבית** ובנושא הנלמד "**ניבים ופתגמים**". שיאו של תהליך הלמידה היה סדנת אמן שבה יצרו התלמידים תוצר שיתופי. התוצר החזותי מדגים שילוב של שתי השפות הזרות המרכזיות הנלמדות בבית ספרנו - אנגלית וערבית, עם שפה נוספת- שפת האמנות.

להלן הרציונל העומד מאחורי בחירתנו ללמד ניבים ופתגמים בשפה זרה:

הן השפה הערבית והן השפה האנגלית אינן שפת האם של התלמידים (למעט קומץ). שפות אלה נלמדות בישראל תחת הכותרת "הוראת שפה זרה". ללימוד ניבים ופתגמים ערך מוסף רב, הכולל חשיפה לפאן התרבותי והתקשורתי שבשפות הזרות- אנגלית וערבית. העברית והערבית, כשפות שמיות, חולקות מאפיינים משותפים. בקרב חלק מתלמידינו הערבית או האנגלית היא השפה הדבורה בבית מוצאם (שפת אם L1).

"שפה היא תרבות".

שאיפתנו לטפח לומדים אשר דוברים את השפה ומתקשרים באמצעותה בהקשרים מגוונים ורב תרבותיים ומתקשרים עם דוברים וטקסטים בשפות זרות אנגלית וערבית במגוון הקשרים ובפשטות. ברצוננו לייצר שיח בין תרבותי ורב תרבותי ושפתי, ולחשוף באמצעותו אוכלוסיות מגוונות בבית ספרנו ומחוצה לו לעושר שבלימוד השפות הזרות ערבית ואנגלית, כמו גם לזיקה התרבותית בין שפה לתרבות. כאשר התלמידים לומדים ניבים ומשתמשים בהם, מתרחש תהליך לימוד שפה תוך כדי שימוש בה. התלמידים מפתחים בעת ובעונה אחת יכולות קריאה, כתיבה, הבנת הנשמע ודיבור, ולומדים להשתמש בשפה במצבים שונים ובתוך הקשר. מציאת הדמיון בין מילים בערבית ועברית קלה. מכאן, תהליך הלימוד הינו אינטואיטיבי ומשעשע, כמו משחק התאמה. מטלת ביצוע הפרוייקט שבנינו משותפת למקצועות הלימוד אנגלית, ערבית ועברית, אך אינה נפרדת מן האמנות. המטלה מעודדת למידה עצמאית בדרך חווייתית בקרב התלמידים הן בכיתה והן מחוצה לה. תהליך הלמידה מתקיים בזיקה לעקרונות ה-**מהא"ם** (מסגרת ההתייחסות האירופית המשותפת- CEFR The Common European Framework of Reference (-), המייצגים את מדיניות הלשון באירופה. השימוש בניבים ופתגמים מרחיב צורות ביטוי אלטרנטיביות בקרב התלמידים בשפות זרות ואת הכשירות הלשונית שלהם.

התלמידים השתתפו ביום שיא בהנחיית מורי האמנות: ענת רהב עסיס ואורן כהן נינו. בסדנת היצירה יצרו התלמידים מיצגים חזותיים בהם התבטאו בשפה נוספת בנוסף לשפת המילים- שפת האמנות.

הסבר על טכניקת היצירה:

פנינו אנו, המורות לשפה זרה, למורי האמנות ענת רהב עסיס ואורן כהן נינו וביקשנו ליצור תהליך אמנותי המשלב את לימודי השפה האנגלית והערבית בפעילות אמנותית.

לימוד מקצוע האמנות מושפע משרשרת האמנים שקדמו לנו, מן ההווה ומיצירה חדשה ומקורית המגדירה צורות, קומפוזיציות ותובנות חדשות. בתהליך מסוג זה בחרו המורים אורן וענת ליצור כמה שפות, שיחד יצרו שלם המהדהד את הידע והשיתופיות ומעצימים.

מתוך שלל הפתגמים שנלמדו בשיעורי הערבית והאנגלית נבחרו אלו המתייחסים לחיות. פתגמים אלו הוגדרו בנפרד, תוך היצמדות לאמן האגדי **אנדי וורהול** *Andy Warhol* בתור הסמן הויזואלי. כהכנה לסדנה, שבה השתתפו כ-100 תלמידי ותלמידות כתות ו', הודפסו החיות בהתאמה למספר קבוצות התלמידים שהוזמנו לסטודיו לאמנות.

בסדנה התוודעו התלמידים לרציונאל, שלפיו שפת האמנות פוגשת את הפתגמים בצורת קולאז'. הקולאז' הורכב מעשרות פתגמים ב-4 שפות (אנגלית, עברית, ערבית ספרותית וערבית באותיות עבריות), תוך הקפדה על יצירת שפה לכל קבוצה, אשר הוגדרה על ידי החיה במרכז.

בשלב הראשון של תהליך היצירה היה על התלמידים למצוא את הפתגם שמתייחס לחיה. משם החלו ליצור קולאז' של פתגמים במקצב של קו ותנועה. בהמשך יצרו התלמידים בחללים שבין המשפטים שפה של סמלים אותם הביאו מעולמם. התוצאות לא איחרו להגיע- כל קבוצה יצרה בצורה עצמאית קומפוזיציה, שפה מקורית ייחודית לה, סביב הפתגמים. בקו קליגרפי יצרו התלמידים מקצבים של שפת צורות וכתמים.

לתפיסתנו, טיפוח מיומנויות הליבה כולל תהליכים חברתיים, רגשיים וקוגניטיביים. וברוח התמה המלווה את הפרוייקט שלנו- "מנין האנגלית שלך?" ניסינו "**לתפוס שתי ציפורים במכה אחת**":

To kill two birds with one stone, ובערבית- **מנד'רב עספורין בחג'ר- منضرب عصفورين بحجر**. שאיפתנו הינה לעודד יזימה ומוטיבציה ללמידה שנובעות ממעורבות רגשית של התלמידים, לצד המרכיב הקוגניטיבי של לימוד והוראת שפה זרה.

כפי שעולה ממחקרים, איכות ועומק הלמידה של התלמידים משתפרים כאשר ניתנת להם ההזדמנות לעבוד באינטראקציה עם אחרים. בפרוייקט זה מתאפשרת למידה אינטראקטיבית של התלמיד בינו לבין עצמו ובינו לבין עמיתיו.

תהליך חקר הניבים והפתגמים והצגתם תוך התייחסות למטאפוריות הטמונה בהם מעודד פיתוח יכולות חברתיות ובינאישיות. כפל המשמעות שיש בניבים והניואנסים העולים מחקר הניבים בשתי השפות הזרות מעודד הבנת רגשות והבנת נקודות המבט של האחר (אמפטיה).

כפי שקיוונו, תהליך היצירה שחוו התלמידים בסדנת היצירה הוכתר בהצלחה. היצירה עודדה אותם והגבירה את מעורבותם ותחושת ההצלחה שלהם. כפועל יוצא עלתה המוטיבציה שלהם ללמידה.

במיצג זה משולבים קודי QR לסריקה להתנסות במגוון משחקים דיגיטאליים שנוצרו בפלטפורמת Wordwall. זאת, בכדי להוסיף אלמנט של מישחק ללמידה.

אתם מוזמנים.ות לסרוק את הקודים, לשחק במשחקים וללמוד את הפתגמים שלמדנו בשלוש השפות.

חגית להב (אנגלית)
טאלה קאסם (ערבית)

תודות ל-
תלמידי.ות שכבת כתות ו' היקרים.ות
אודי קליין- מנהל ביה"ס
ורד בן מאיר- סגנית מנהל ביה"ס
איתמר שמשוני- רכז מגמת אמנות פלסטית

ענת רהב עסיס ואורן כהן ניניו - מנחי הסדנה
רומן רודינסקי - עיצוב התערוכה
מחנכות כתות ו' - טלי קורח, אורית קדם, קרן רגב, מאשה סטילבנס ושני אורן

[קישור](#) לתמונות מסדנת היצירה
והתוצרים הסופיים של התלמידים

קישור למשחק דיגיטלי
הכולל 20 ניבים באנגלית

קישור למשחק דיגיטלי
הכולל 20 ניבים נוספים באנגלית

קישור למשחק דיגיטלי
(הכניסו את שמכם.)
ושחקו עם 20 ניבים באנגלית

קישור למשחק דיגיטלי
הכולל 20 ניבים בערבית

קישור למשחק דיגיטלי
(הכניסו את שמכם.)
ושחקו עם 20 ניבים בעברית

קישור לבוחן דיגיטלי הומוריסטי
על 20 ניבים בעברית וערבית

קישור למשחק דיגיטלי
להתאמת ניבים לפירושם בשתי שפות